Невеселий вернувся князь Володимирко в Галич із походу.

— Надокучила вже мені оця війна! — казав він синові Ярославові, — ох, як надокучила!

— А то, батечку, не треба було починати її! — відповів на це княженко Ярослав.

— Ба, не починати! Легко то сказати: не починати. Тож знаєш, що на похиле дерево й кози скачуть! — на це князь і, махнувши рукою, додав: — Та лишімо це!..

В цій хвилині сповістили князя, що люди прийшли на суд і ждуть.

— Чи багато істців? — спитав князь Володимирко.

— Ні, всього три — відповів тивун.

— Ну, то чей швидко справимося — сказав на це князь.

Княженко Ярослав хотів відійти і поклонився батькові, одначе князь Володимирко поклав синові руку на плече та сказав:

— Ні, ходи, сину, в судню! Треба ж тобі привчатися, як судити.

І Ярослав слухняно пішов за батьком.

В судній кімнаті було більше людей, бо крім істців були позвані, послухи та видоки. Як князь увійшов, усі, що були в судній, поклонилися йому низько. Князь відклонився й подався ступенями на княжий стілець. Нижче князя засів судній дяк, а біля нього два тивуни. Княженко Ярослав сів збоку.

— Хто істці? — спитав князь дяка.

Дяк узяв записну книгу і почав читати:

Іванко Ольгович жалується на Станислава Назарича, що до нього втік його, Ольговичів, холоп Борис Синюта, а він держить його в себе, не вертає його йому, себто Іванкові Ольговичеві. — Богдан Чудинович жалуеться на Святополка Переніжича, що на прилюдному місці зневажив його, а Семен Чагрів жалуеться на Берислава Космича, смерда, що підпалив йому гумно.

— Боярине Іванку Ольговичу, предложи свою жалобу й видоків чи послухів.

Боярин Іванко Ольгович виступив наперед і став говорити:

— Мій холоп, Борис Синюта, що я його велів скарати за неслухняність, утік від мене. Я спершу не знав куди, та мої люди шукали його і найшли в Назарича в Станислава. Я післав до нього свого тивуна, щоб звернув мені мого холопа, а він відповів: "Прийди й візьми собі". І тому я прийшов шукати правди в тебе, милостивий княже!

Князь звернувся до обжалуваного:

— Що ж ти на це, боярине Станиславе Назаричу?

— Я скажу тільки, милостивий княже, що Борис Синюта — не холоп, а смерд. Ось він тут! Нехай сам говорить за себе.

На це боярин Ольгович почервонів, і каже:

— Холоп він! Холопові на суді не говорити.

Тут обізвався Борис Синюта:

— Не холоп я, а смерд, вольний із діда-прадіда...

— Тільки мій батько задовжився був у боярина Іванка Ольговича і платив йому різи точно, а потім погорів і не міг йому на час віддати іста. Тоді дав мене, щоб я відслужив довг. Та поки я відслужив, батько помер, а він тепер говорить, що я мав служити тільки за різи, а істо мав батько віддати. А що батько не віддав, то я холоп його, боярина ніби. А це неправда...

Князь звернувся до боярина Іванка Ольговича:

— Є в тебе послухи на це, або грамота списана?

— Нема, — відповів боярин, — ми робили все на слово.

Тут знову вмішався Синюта:

— На слово, та робилося при двох людях. Один з них, а саме той, що боярин його дав, є тут.

Боярин Іванко тривожно глянув по людях.

Наперед виступив сивий дідусь:

— Так, я огнищанин, Гліб Жирославич, був при угоді. Старий Яромир Синюта дав сина на десять літ служити за істо, не за різи.

— Це неправда! — скрикнув боярин.

Та князь дав знак рукою, і каже:

— Яке було істо?

— Тридцять кун. — відповів смерд.

А огнищанин Гліб:

— Так, тридцять кун.

На це князь:

— Ось тобі, боярине Іванку, княжа правда: ти послуха не дав, а він дав, а хоч би й не дав, то десять літ служби за тридцять кун досить. Ти вільний, смерде Борисе! Боярине Богдане Чудановичу, тепер твоя тяжа.

Виступив високий, худий боярин і став оповідати, як то на весіллі в його брата, коли відвозили молоду до дому молодого, боярин Святополк Переніжич зневажив його насамперед словами, а потім ударив його мечем у піхві. А видоки й послухи його бояри: Мирослав Кормилич, Жирослав Дмитрович і Ярополк Інгвар Фарлович.

— Що ж ти на це, боярине Святополку Переніжичу? — спитав князь у присадкуватого, чорнобородого боярина.

— Він перший зневажив мене, назвав мене зайдою. А який я зайда? Мій дід і прадід родом із цієї землі.

— Та не з Галича! — перебив йому Чуднович.

— Він із Перемишля, — на це князь гостро, — а Перемишль і Галич — одна держава. А хоч би був із Києва чи з Чернігова, то теж це руська земля, і не зайда, хто звідти приходить, а свій... Та зневага зневагою. Що каже "Правда Руська" про зневагу? — звернувся князь до дяка.

— "Як хто вдарить мечем, не добувши його, або рукояттю, то 12 гривен продажі за обиду, а коли добув меча, а не скалічив, то гривну кун. Як хто кого вдарить батогом, або чашею, або рогом, або хребтом меча, то 12 гривен. Коли ж, не стерпівши напасникові, вдарить, то вини йому в цьому нема..."

— Досить! — сказав князь, і дяк перестав читати.

— Ти чув, боярине, що каже "Правда князя Ярослава Володимировича". "Коли ж, не стерпівши напасникові, вдарить, то вини йому в цьому нема, а то ж сам признаєш, що назвав його зайдою. Він вільний від продажі. Семене Чагрів, твоя справа!

Семен Чагрів оповідав, що три дні тому згоріло в нього гумно, і гуменний його, Юрій Андріевич, бачив, як Берислав Космич утікав. Потім на питання князя гуменний підтвердив слова свого господаря, ще й додав, що Берислав давніше вже погрожував підпалом. Та Берислав не признавався: "Я не підпалив!" — говорив.

Тут знову велів князь дякові прочитати статтю про гумно з "Правди".

Дяк читав:

— "Якщо хто підпалить гумно, то на поток його і на розграбіж дім його, насамперед шкоду заплатить, а потім князеві прогнати його. Так само, як хату підпалить".

— Ти чув? — сказав князь смердові. — Так і буде тобі! Суд скінчений! — додав князь і підвівся зі стільця, і забрався до виходу. Всі поклонилися князеві й теж вийшли.

Не одну чорну годину довелося квязеві Володимиркові перебути, та завжди перемагав усі противенства і зростав у силу. Росло значення

князя Володимирка серед українських князів, росла й могутність його держави.

Та не судилося князеві Володимиркові зазнати спокою. Мусів вести ще не одну війну з чужими, а то і з українськими князями. Серед таких обставин і помер нагло в 1153 р.